

A Magyar Rákellenes Liga „Füstmentes fal” című pályázata

**Pályázatokkal a dohányzás ellen
„A dohányos is ember, csak rövidebb ideig!”**

Bajorné Lobenwein Beáta

Magyar Rákellenes Liga

A Magyar Rákellenes Liga minden évben új, országos dohányzásellenes diákpályázatot hirdet meg az ország összes általános és középiskolájában, amelynek elsődleges célja, hogy a diákok minél fiatalabb korban ismerjék meg a dohányzás káros következményeit és tudatosan mondjanak nemet a dohányzásra.

Idei pályázatunk könnyedén megvalósítható bármilyen, gyerekekkel foglalkozó intézményben. Ehhez – vagy bármilyen hasonló tevékenységhez – szeretnénk kedvet ébreszteni az alábbi beszámolóval.

Tavaly ősszel egy nagyobb, kreativitást igénylő, teljes iskolai közösségeket megmozgató faliújságpályázatot hirdettünk „Füstmentes fal” címmel, a Védőnők Országos Szövetségének segítségével. Célunk az volt, hogy a faliújság elkészítése ne néhány kép kiragasztásából álljon, így szigorú és sokféle aktivitásra buzdító pályázati kiírást fogalmaztunk meg.

A zsűri e kiírás alapján, a következő szempontok szerint értékelte a pályázatokat:

- a faliújság pozitív üzenete, dohányzásellenes figyelemfelhívó ereje,
- a faliújságon elhelyezett anyagok szakmai helyállósága,

– a faliújságon szereplő saját készítésű anyagok és személyes példák aránya,

– a faliújság kialakításának munkájában résztvevők minél szélesebb köre: minél több diák, minél tágabb korosztályból, pedagógusok, védőnők, gyermekorvosok és szülők is,

– a faliújság mennyire szólítja meg, aktivizálja a diákokat, hogy iskolai szintű versenyeken, pályázatokon vegyenek részt.

Nagy sikernek tekintjük, hogy 200 pályázati anyag érkezett. Egy pályázat sikerét azzal mérhetjük, hány diákot milyen intenzitással mozgatott meg. Egy-egy ilyen pályázati anyag mögött gyakran az iskola összes tanulója, több száz gyerek, pedagógus, iskolaorvos, védőnő és a szülők közös, több hetes munkája áll, ugyanis – a kiírást komolyan véve – az iskolák különböző versenyeket hirdettek és érdekes programokat szerveztek. A gyerekek az idő nagy részét lelkesen, kreatívan és önként töltötték a dohányzásról való gondolkodással, sőt, társaik gondolkodásának megváltoztatásával.

A pályázati kiírás meghatározta, hogy a munkába minél több segítőt, résztvevőt kell bevonni. Megható volt olvasni a tanárok, a szülők, a portások és a karbantartók dohányzással kapcsolatos vallomásait és tanácsait. Éppen e közös



együttműködés miatt érezzük különlegesen sikeresnek ezt a pályázatot. A közös projektmunkák hatékonyan fejlesztik a tanulók és a felnőttek együttműködési és kommunikációs készségeit.

A sikeres pályázat másik feltétele az interaktivitás volt. A diákok nagyon ötletes üzenőfalakat hoztak létre és a modern internetes felületeket is felhasználták, ezzel a dohányzásellenes küzdelem új színtereit is ötleteket adtak.

A pályázati kiírás a legkülönbözőbb kreatív megoldásokra is lehetőséget adott: a legfiatalosabb iskola tornaterme külső falára dohányzásellenes graffitit készített. A tanintézmények nagyon sokféle dohányzásellenes versenyt hirdettek: a versírástól a képregénykészítésen át az új cigarettásdobozfeliratok versenyéig. A legeredetibb mozgósító ötletek díját egy olyan iskola nyerte, ahol saját készítésű, dohányzással kapcsolatos memória- és táblás játékokat készítettek, illetve használták a tanórákon és a napköziben. A győztes iskolák pályázati anyagának összeállításában látszik az elkötelezett pedagógusok, védőnők és más segítők rendkívüli munkája.

A zsűri örömmel olvasta a fiatalos és ötletes szlogeneket, közülük az egyikből már szórólap is készült.

A pályázók nagy része díjat érdemelt volna, ám csak a 16 legjobbat és legérdekesebbet díjazhattuk. Az iskolák sporteszközöket kaptak, amelyekkel arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy a dohányzás ártalmait leginkább az a fiatal tudja elkerülni, aki sportosan, egészségére tudatosan figyelve él. A díjazott pályázati anyagok fotói honlapunkon megtekinthetők (www.rakliga.hu/dohanyzas_menu pont).

Tapasztalataink szerint az egészségfejlesztés területén az ifjúsági pályázatok kifejezetten hasznosak, mivel non-direktív módon gondolkodtatnak és készítetnek cselekvésre. A dohányzás által leginkább veszélyeztetett korosztálynál direkt információkkal és tiltásokkal nehezen érünk el eredményeket. A tanácsokra, felszólításokra már ismerjük a megszokott válaszokat, diákoktól, felnőttektől egyaránt.

A direkt tiltás helyett hatékonyabb az érzelmeket is megérintő beszélgetés és tájékoztatás, a visszautasítás nehéz helyzeteinek játékos, interaktív feldolgozása. A már dohányzók esetében pedig az empátia, a megértés (de nem egyetértés) és az együttgondolkodás lehet a megközelítés útja.

A pályázat maga is erről szólt: az együttgondolkodásról és a közös cselekvésről. Reméljük, a munka közben és hatására jó elhatározások is születtek.

Köszönjük a védőnők aktív segítségét és nagyon örülünk, hogy ilyen sok fiatal megmozgatott a feladat. A pályázatok összesen folytatódnak, reméljük, az együttműködésnek akkor is az eredményes munka lesz a gyümölcse.

Összefoglalás

A *Magyar Rákellenes Liga* nagy kreativitást igénylő, teljes iskolai közösségeket megmozgató faliújságpályázatot hirdetett „*Füstmentes fal*” címmel, amelyen 200 iskolai csoport vett részt. Tapasztalataink alapján az ifjúság érdekében végzett egészségfejlesztő munkához az ehhez hasonló pályázatokat javasoljuk, mivel intenzíven megmozgatják a gyerekeket, non-direktív módon gondolkodtatnak, lehetőséget adnak a kreativitás kibontakozására és fejlesztik a résztvevők közötti együttműködést.

Summary

Hungarian League Against Cancer issued a tender on notice board “*Smoke-free wall*” what required great creativity from the whole school, 200 schools participated in it. Based on our experience, we suggest similar proposals in order to the youth health promotion work carried out as intensively motivating children, on non-directive way of thinking, provide an opportunity to be creative and to develop cooperation between the participants.